

Pélé Yoets

Chékèr - Mensonge - Chine

כתיב (תהלים קא ז) דבר שקרים לא יכון לנגד עיני. והוא מארבע כתות שאינן מקבלות פני שכניה (טוטה מב א). ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין צב א): כל המשקר כאלו עובד עבודה זרה. דכתיב (בראשית כז יב) והייתי בעיניו כמתעתע. ונאמר בעבודה זרה (ירמיה י טו) הבל המה מעשה תעתעים. וזה אחד מסימני ישראל דכתיב (צפניה ג יג) שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית. ומי שיש בו מדה זו לדבר שקרים, מלבד שעובר על מה שאמרה תורה (שמות כג ז) מדבר שקר תרחק. וענשו גדול, צא ולמד שלא נאמר בשום עברה לשון הרחקה כמו בזו. עוד בה, שמי שיש בו מדה זו. הוא חרפת אדם ובזוי עם, שהרי אף עכו"ם אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר (תהלים קמד ח), יש מהם שנזהרים מאד מלדבר שקר, לפי שהדעת הישר רואה ויודע שהוא דבר מכער שנאו ומתעב. וכך ענשו של בדאי, שאפלו אומר אמת אין שומעין לו שקונה שם רע שהוא שקורן וכזבן ואין בפיהו נכונה. כל קבל דנא, המדבר אמת קונה שם טוב, ואם לפעמים ישנה מפני השלום וכדומה דבריו נשמעין: וכבר אמרו במדרש (מדרש תהלים ז יא) בדרך משל, דשקרא נסב לאתתא לפחתא, וכל מה דארוח שקרא, נסב לה פחתא. ואוי לו לדור שכך עלתה בימיו, שהשקר נעשה כהתר, בפרט בין הסוחרים כנען בידו מאזני מרמה ומשקרים במשאם ומתנם באמרם, כה וכה הקושט"י, כה וכה נתנו לי, ולא זו בלבד אלא שגם נשבעים שבועות חמורות על השקר, וחושבים שזה בכלל חריצות וחריפות לידע להרויח, ואומרים שמי שאינו עושה כן

Questions au Rav Dayan (tome 5)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

בדורות אלו, אינו אוכל לחם, ולכן לחם שקרים ינעם להם, עד שבעוונותינו הרבים היינו חרפה לשכנינו, שאומרים הגוים, הדבר ידוע שישראל יעשו עולה וידברו כזב ולא ימצא בפיהם דבר אמת, אוי לנו על חלול השם, ובודאי שעושה אלה אינו רואה סימן ברכה, ואם יראה סימן ברכה לפי שעה, מאחר שהוא עושה עשר ולא במשפט, בחצי ימיו יעזבנו (ירמיהו יז יא), ואם יהיה דרך רשעים צלחה, יהיה עשר שמור לבעליו לרעתו ואחריתו יהיה נבל, לעולם הבא יגרס בחצץ שניו וזרעו יהיה מבקש לחם, כי בהתערב ממון של אסור עם ממון של התר, בא זה ואבד את זה, וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה על בת נקדימון בן גוריון דמיתי בש' ס (כתובות טו ב):

ו. כמעט השקר שמשקרים הסוחרים הוא שלא לצרך, שאם ירצה היה יכול לומר, בכך וכך חפץ זה, לא אוכל לתן בפחות, ודיו, ומה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה, והחטא כשהוא ללא צרך יגדל ענשו כאמרם (תענית ז, א) ומה יתרון לבעל הלשון, ואף אם חושב להרויח הרבה על ידי השקר, מדבר שקר ירחק, שיותר ממה שהוא מרויח הוא מפסיד לפי האמת ולפי חמר שבו:

ומי שהוא איש אמונות רב ברכות, ואף אם על ידי דברו אמת יבוא לידי בוש וכלמה, לא ימנע מלדבר אמת לפי חמר עוון השקר וענש שלו, מוטב לו שיבוש בעולם הזה ולא יכלם לעולם הבא. ומדה זו יביאהו לעשות כל דבר טוב ולמשך ידו מכל רע, וכמעשה שהיה באחד שהיה עובר כל עברות שבעולם ובא לפני החכם שיורה לו דרך תשובה, והיתה תשובתו שיזהר בתכלית הזהירות ויתרחק מדבר שקר, ובזה נעשה בעל תשובה גמור, כי משך ידו מכל רע כדי שלא להצטרך לשקר, ואם לא ישקר יבוש ויכלם. נמצא האמת יסוד בנין, המחזיק בו ימצא חן ושכל טוב בעיני אלהי"ם ואדם. אבל השקר רע לשמים ורע לבריות, רע לעולם הזה ורע לעולם הבא:

וכבר הזהירו רבותינו זכרונם לברכה (סוכה מו ב) דלא לימא

Questions au Rav Dayan (tome 5)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

אנש לינוקא לעשות לו או לקנות לו שום דבר ולבבו לא כן יחשב, כדי שלא ילמדו לשקר. ומה מאד צריך לעמד על המשמר על הבנים ועל התלמידים שלא ילמדו לשקר, ואף אם יעשה התינוק דבר שלא כהגן, אם יהיה מודה על האמת לא יכנו, אלא יזהירונו שלא ישוב לכסלה, ואם ישקר יכנו מכות גדולות על השקר, אולי יש תקוה שיחנך הנער בדרך אמת, וגם כי יזקין לא יסור ממנה. ובכלל ההרחקה מן השקר, שלא יאמר לחברו אם חיב לו, לך ושוב ומחר אתן, אלא אם לא יוכל לתן, האמת יורה דרכו ותחנונים ידבר רש:

יודוע שגדולה רעת המחטיא את חברו יותר מההורגו (במדבר רבה כא ד תנחומא פנחס ג). הנה כי כן מה מאד צריך לזהר שלא לשאל מחברו שיגיד לו דבר שיש לחוש שהוא בסוד אצלו ואינו רוצה לגלות, שמפני הבושה שלא ירצה לומר לו, לא אוכל לגלות לך, יבוא לשקר ולהמציא לו ענין אחר. וכן אם לא ישאל מחברו בתורת שאלה, חפץ שיש לחוש שלא יהיה חפץ להשאילו, ומפני הבושה יבוא לשקר ולומר אין לי. וכל ערום יעשה בדעת ויהיה דובר אמת, לא ישוב מפני כל, ויהא מחשב הפסד מצוה זו כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה (אבות רפ"ב). כי רבה, וזה כלל גדול בתורה:

Questions au Rav Dayan (tome 5)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions